

Eduskunnan kirjelmän esittelyn viivästyminen

ASIAN VIREILLETULO

Valtioneuvoston yleisistunnossa käsiteltiin 5.9.2024 oikeusministeriön esittelystä eduskunnan kirjelmä Valtiontalouden tarkastusviraston vaalirahoituksen valvonnasta vuoden 2023 eduskuntavaaleissa antaman kertomuksen johdosta (EK 4/2024 vp; K 20/2023 vp). Valtioneuvosto päätti merkitä pöytäkirjaan eduskunnan kirjelmän. Valtioneuvoston esittelylistan tarkastuksessa havaittiin, että kirjelmä oli saapunut valtioneuvostoon 11.3.2024.

Valtioneuvoston yleisistunnossa käsiteltiin 23.1.2025 oikeusministeriön esittelystä eduskunnan kirjelmä kansalaisaloitteen Kannabiksen käytön rangaistavuuden poistamisen hylkäämisestä (EK 20/2022 vp; KAA 5/2020 vp). Valtioneuvosto päätti merkitä pöytäkirjaan eduskunnan kirjelmän. Valtioneuvoston esittelylistan tarkastuksessa havaittiin, että kirjelmä oli saapunut valtioneuvostoon 17.5.2022. Tätä ennen 7.1.2025 oikeusministeriö oli ilmoittanut oikeuskanslerinvirastolle kirjelmän käsittelyssä tapahtuneesta viivästyisestä.

Edelleen valtioneuvoston yleisistunnossa käsiteltiin 6.2.2025 oikeusministeriön esittelystä eduskunnan kirjelmä yhdenvertaisuusvaltuutetun kertomuksesta eduskunnalle 2022 (EK 52/2022 vp; K 7/2022 vp). Valtioneuvosto päätti merkitä pöytäkirjaan eduskunnan kirjelmän ja ryhtyä kirjelmään sisältyvästä kannanotosta aiheutuviin toimenpiteisiin. Valtioneuvoston esittelylistan tarkastuksessa havaittiin, että kirjelmä oli saapunut valtioneuvostoon 24.11.2022. Tätä

ennen 7.1.2025 oikeusministeriö oli ilmoittanut oikeuskanslerinvirastolle kirjelmän käsittelyssä tapahtuneesta viivästymisestä.

SELVITYS

Oikeusministeriö on antanut asiassa (ministeriön diaari VN/26222/2024) selvityksen ja lausunnon 31.10.2024 sekä oma-aloitteisesti lisäselvityksen 7.1.2025.

SÄÄNNÖKSET

Eduskunta toimittaa kirjelmällään muut kuin hallituksen lakiesitysten hyväksymistä koskevat päätöksensä valtioneuvostolle. Kirjelmä on käsiteltävä valtioneuvoston yleisistunnossa (eduskunnan työjärjestyksen 68 § ja valtioneuvoston ohjesäännön 3 §:n 2 kohta).

RATKAISU

Arviointi

Oikeusministeriön selvityksen 31.10.2024 mukaan kirjelmä EK 4/2024 vp (kirjelmä Valtiontalouden tarkastusviraston vaalirahoituksen valvonnasta vuoden 2023 eduskuntavaaleissa antaman kertomuksen johdosta) on saapunut valtioneuvostoon 11.3.2024, tullut vireille ministeriössä 12.3.2024, ja jaettu valmistelevalle yksikölle 14.3.2024. Esimies on kuitenkin jakanut asian esittelijälle käsiteltäväksi vasta 14.6.2024. Syytä tapahtuneelle viiveelle ei ole ollut mahdollista jälkikäteen selvittää. Muut asiat on jaettu valmistelijoille viiveettä. Asia on todennäköisesti sekoittunut toiseen, vasta 27.5.2024 saapuneeseen kirjelmään. Esittelijä ei ole puolestaan esitellyt muiden työkiireidensä vuoksi kirjelmää heti, jolloin asia on siirtynyt alaspäin asianhallintajärjestelmän työjonossa. Esittelijä on huomannut kirjelmän asianhallintajärjestelmässä elokuun lopulla käsitellessään toista kirjelmäasiaa. Asian esittely on selvityksen mukaan siis viivästynyt inhimillisten virheiden johdosta. Kyseessä olevalla oikeusministeriön yksiköllä on ollut kirjelmän saapumisen aikaan poikkeuksellisen kiireinen työtilanne ja suuri työkuorma, joka on johtunut europarlamenttivaalien valmistelusta sekä useiden hallitusohjelmahankkeiden valmistelutilanteesta. Virkamiesten osaaminen valtioneuvoston asianhallintajärjestelmän käytöstä on myös ollut puutteellinen. Lisäksi yksikön päällikkö on todennut näkemyksensä, että valtioneuvoston asianhallintajärjestelmä tukee heikosti esimiehen mahdollisuuksia seurata tehtävien valmistumista. Myös lähiesihenkilöiden ajoittainen liikakuormitus on selvityksen mukaan ongelma, joka on omiaan merkittävästi myötävaikuttamaan asioiden viivästymiseen. Ministeriön huomiota on lähimenneisyydessä kiinnitetty jo kahdesti huolellisuuteen eduskunnan kirjelmien käsittelyssä.

Näiden asioiden johdosta eduskunnan kirjelmien esittelyä koskevaa asiakirjaprosessia on selvityksen mukaan jo kehitetty ja ministeriön virkamiesjohtoa jo muistutettu joutuisuusvaatimuksen noudattamisesta.

Oikeusministeriön lisäselvityksen 7.1.2025 mukaan eduskunnan kirjelmien esittelyssä ilmenneiden toistuvien viivästysten vuoksi ministeriö päätti oma-aloitteisesti käydä läpi kaikki ministeriöön 1.1.2022 jälkeen saapuneet eduskunnan kirjeet. Ilmeni, että kaksi vuonna 2022 annettua eduskunnan kirjelmää EK 20/2022 vp (kirje kansalaisaloitteen Kannabiksen käytön rangais-
tavuuden poistamisen hylkäämisestä) ja EK 52/2022 vp (kirje yhdenvertaisuusvaltuutetun kertomuksesta eduskunnalle 2022) oli jäänyt esittelemättä. Selvityksen mukaan näiden ilmen-
neiden viivästysten syitä on vaikeaa ja osin mahdotonta selvittää muun muassa henkilöstövaihdosten vuoksi. Kansalaisaloitetta koskeva kirje on ilmeisesti jaettu väärälle osastolle ja pää-
tynyt väärälle valmistelijalle, joka ei ole ymmärtänyt huolehtia asian siirtämisestä oikealle vas-
tuutaholle. Asiaan on mahdollisesti vaikuttanut sekin, että kansalaisaloitteita koskevia eduskun-
nan kirjeitä saapuu oikeusministeriöön erittäin harvoin. Yhdenvertaisuusvaltuutetun kertomus
eduskunnalle on todennäköisesti jäänyt esittelemättä siksi, että henkilövaihdon yhteydessä
on epäonnistuttu kyseisen asian uudelleenvastuuttamisessa. Lisäksi Vahva-asianhallintajärjes-
telmä ei asianmukaisesti tue ilman määräpäivää käsiteltävien asioiden seurantaa.

Eduskunnan kirje on sen saavuttua esiteltävä viipymättä valtioneuvoston yleisistunnossa. Esittelyn tarkoituksena on saattaa kirje valtioneuvoston tietoon (Valtioneuvoston esittelijän käsikirja, 9.6 Eduskunnan vastaukset ja kirjeet sekä lain vahvistaminen). Kyse on valtioelinten välisestä menettelystä, joka edellyttää valtioneuvoston toimenpiteitä. Valtioneuvoston yleis-
istunnon käsittelyn määräajasta ei ole annettu säännöksiä. Valtioneuvoston käytännön toimin-
nassa ja oikeuskanslerin laillisuusvalvonnassa on usean vuosikymmenen ajan katsottu, että
eduskunnan kirjeet on esiteltävä yleisistunnossa ilman aiheutonta viivytystä.

Nyt esillä olevista eduskunnan kirjelmistä esiteltiin valtioneuvoston yleisistunnossa yksi lähes
puolen vuoden kuluttua, yksi yli kahden ja puolen vuoden kuluttua ja yksi yli kahden vuoden
kuluttua niiden saapumisesta. Kirjelmien esittely on siten viivästynyt kohtuulliseksi katsottavasta
määräajasta.

Oikeusministeriön selvityksen 31.10.2024 mukaan vt. kansliapäällikkö on kiinnittänyt ministe-
riön virkamiesjohtoryhmässä 15.10.2024 erityistä huomiota joutuisuusvaatimuksen noudattami-
seen. Asiaa on käsitelty myös ministeriön esihenkilöpalaverissa sekä osasto- ja yksikkökokouk-
sissa. Lisäksi saapuvien asioiden ja erityisesti eduskunnan kirjelmien käsittelyn seurantaa sekä
prosessien toimivuutta on päätetty tehostaa seuraavilla toimenpiteillä: eduskunnan kirjelmien
käsittelystä on päätetty laatia ministeriön sisäinen ohjeistus syksyn 2024 aikana, yhteistyössä
kirjaamon kanssa on päätetty pyrkiä kehittämään määräpäivien seurantatoimintoja, eduskun-

nan kirjelmien käsittelyyn kiinnitetään jatkossa erityistä huomiota esihenkilöiden ja lainvalmistelijoiden perehdytyksessä, saapuvien asioiden osalta yleisesti esihenkilöille korostetaan prosessien seurannan merkitystä ja myös asianhallintajärjestelmän käytöstä järjestetään oikeusministeriön virkamiehille ja esihenkilöille lisäkoulutusta. Lisäksi oikeusministeriö on tehnyt valtioneuvoston kanslialle kehittämisehdotuksen asianhallintajärjestelmän seurantatoiminnon kehittämiseksi. Lisäselvityksessä 7.1.2025 viitataan 31.10.2024 annettuun selvitykseen suunnitelluista korjaavista toimenpiteistä.

Johtopäätökset ja toimenpiteet

Viime vuosina oikeusministeriön huomiota on kiinnitetty huolellisuuteen eduskunnan kirjelmien käsittelyssä asioissa OKV/288/70/2022 sekä OKV/2629/70/2023. Eduskunnan kirjelmien esittely valtioneuvostolle on mainittujen asioiden jälkeenkin selvästi viivästynyt asioissa, joiden valmistelu on ollut oikeusministeriön vastuulla. Ministeriö on kuitenkin ilmoittanut ryhtyneensä useisiin erilaisiin toimenpiteisiin vastaavien viivästysten ehkäisemiseksi jatkossa.

Kiinnitän oikeusministeriön huomiota huolellisuuteen eduskunnan kirjelmien käsittelyssä ja joutisuuteen niiden esittelyssä.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Oikeuskansleri

Tuomas Pöysti

Esittelijä

Susanna Huhtamäki